

Årsrapport 2016

Innhald

1.	Styrets fråsegn.....	3
1.1	Styret	3
1.1	Overordna vurdering frå styret av resultat, ressursbruk og måloppnåing	3
1.2	Sentrale tilhøve for oppnådde resultat 2016	4
1.3	Prioriteringar 2017	4
1.4	Vurdering av moglegheiter og utfordringar	4
1.5	Likestilling, diskriminering og tilgjengelegheit	4
1.6	Samfunnssikkerheit og beredskap	7
1.6.1	Gjennomføring/revidering av ROS analyse	7
1.6.2	Evaluering av kriseøvelsar	7
2.	Introduksjon til verksemd og hovudtal	8
2.1	Om verksemda	8
2.1.2	Tilsette	9
2.1.3	Studietilbod	10
2.1.4	Bemanning av kurs	10
2.1.5	Studentrådet	11
2.1.6	Læringsmiljøutval (LMU)	12
2.1.7	Studieutval (STUT)	13
2.1.8	Studieturar	14
2.1.9	Studiesenteret	15
2.1.10	Marknadsføring	15
2.2	Utvalde hovudtal	16
2.2.1	Studenttal	16
2.2.2	Tilsette	17
2.2.3	Eigarar	17
2.2.4	Omsetning og statstilskot	17
2.2.5	Totale inntekter	17
3.	Aktivitetar og resultat i 2016	18
3.1	Sektormål 1: Høg kvalitet i utdanning og forskning	18
3.1.1	Kvantitativ Styringsparameter	20
3.1.2	Kvalitativ styringsparameter	20
3.2	Sektormål 2: Forsking og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling	23
3.2.1	Kvantitativ Styringsparameter	29

3.2.2 Kvalitativ Styringsparameter	30
3.3 Sektormål 3: God tilgang til utdanning.....	30
3.3.1 Kvalitativ Styringsparameter	30
3.4 Sektormål 4: Effektiv, mangfoldig og solid høgare utdanningssektor og forskningssystem	31
3.4.1 Kvalitativ Styringsparameter	31
3.4.2 Kvantitativ Styringsparameter.....	31
3.5 Midlar tildelte over kap. 281	32
4. Styring og kontroll i verksemda	32
4.1 Vurdering av internkontrollen.....	32
5. Vurdering av framtidsutsikter	33
5.1 Framtidige planar	33
5.1.1 Risikovurdering.....	33
5.1.2 Presentasjon av styret sitt vedtekne budsjett.....	35
5.2 Utdanningskapasitet.....	36
6. Førebels årsrekneskap (inkl. leiingskommentar)	37

1. Styrets fråsegn

1.1 Styret

Styret valt på årsmøtet i 2016, og som har fungert fram til årsmøtet i 2017.

Odd Arild		Kvaløy	Styreleiar
Leif Kåre		Lende	Nestleiar
Ola		Hedstein	Styremedlem
Jofrid Torland		Mjåtveit	Styremedlem
Björg		Tysdal Moe	Styremedlem
Rhys		Evans	Styremedlem, Tilsettrepresentant
Monica		Birkeland	Styremedlem, Studentrepresentant

Varamedlemmer i same periode har vore:

1.Olav	Røysland
2. May-Sissel	Nodland
3.Solbjørg	Tveit Wiig
Eldbjørg	Sør-Reime (studentrep)
Johan	Barstad (tilsettrep)

Rektor Dag Jørund Lønning og organisasjonsleiar Eirik K. Hobberstad møter fast på styremøta. Styret har hatt 5 møte og handsama 36 bokførte saker.

1.1 Overordna vurdering frå styret av resultat, ressursbruk og måloppnåing

Årsresultatet i 2016 er eit underskot på kr. 28 605.

Styret er tilfreds med resultatet trass i at dette er noko svakare enn budsjettert, men etterlyser høgare omsetning til neste år.

1.2 Sentrale tilhøve for oppnådde resultat 2016

Den fremste årsaka for nedgangen i omsetning frå 2015 er redusert statstilskot, mindre studieinntekter og lågare oppdragsinntening enn forventa.

Arbeidsmarknaden i Noreg er meir krevjande enn den var berre for få år sidan. Det er vanskelegare å få tak i oppdrag enn før, slik at det er enno viktigare å finne nye måtar å nå ut til potensielle oppdragsgivarar på.

Ein anna sentral grunn for nedgangen i oppdragsinntekt, er at ein av våre faglege tilsette har vore sjukemeldt i eit halvt år. Grunna storleiken vår, har sjukdom vesentleg innverknad på vår kapasitet til å skaffe nye oppdrag. I saman med dette har den faglege staben blitt redusert med ei stilling sidan 2015.

Studieinntektene er lågare enn budsjettert, først og fremst på grunn av at masterprogrammet vårt ikkje starta opp i 2016, som me hadde planlagd. Eit uopplart problem knytt til vår organisasjonsform har gjort at NOKUT ikkje kan godkjenne graden vår enno.

1.3 Prioriteringar 2017

Dei fremste prioriteringane i det komande året vil vere arbeid med å styrkje det økonomiske grunnlaget for HLB gjennom auka inntekter og kostnadskontroll. Det er lagt stor vekt på å auke oppdragsinntekter for 2017, og staben jobbar hardt med å få til. Dei siste åra har HLB vore den høgare utdanningsinstitusjon i Noreg med desidert høgast oppdragsinntekter pr. fagleg årsverk. Dette skal me halde fram med.

På same tid budsjetterer verksemda med ei lågare omsetning for 2017 enn tidlegare. Dette skuldast at ein av våre tilsette er ute i barselpermisjon.

1.4 Vurdering av moglegheter og utfordringar

Styret meiner dei klart største utfordringane for høgskulen er økonomiske. Skulen er særst avhengig av oppdragsinntekter for å overleve, og må jobbe hardt for å utvikle både studie- og oppdragsverksemd.

Ei auke i omsetning vil kunne sikre eit betre fagleg og administrativt tilbod.

Styret observerer elles at krava til rapportering har auka monaleg dei par siste åra. Dette legg beslag på stadig meir ressursar i ein liten administrasjon, ressursar som ein i røynda treng til inntektsskaping og sikring av studiekvalitet.

1.5 Likestilling, diskriminering og tilgjengelegheit

HLB er ein liten organisasjon som i 2016 har hatt 9 fast tilsette og 3 med timeavtalar. 4 (33.33%) kvinner og 8 (66.66%) menn. Tre av dei fire som sist blei tilsett er kvinner, og HLB har fokus på likevekt mellom kjønn over tid.

Alle tilsette, uavhengig av kjønn og etnisitet, har same rettigheter når det gjeld løn, arbeidsvilkår, forfremming og utviklingsmuligheter i organisasjonen. Løn fastsettest etter statens tariffavtale og blir vurdert på grunnlag av erfaring, utdanningsnivå og stilling hos kvar tilsett.

Liste over tilsette sine stillingskoder fordelt på kjønn:

- **1013 Professor:**

Kjønn:	Antall:	Prosentandel:
Kvinne	0	0
Mann	2	100
Sum	2	100

1 fast tilsett, 1 med timeavtale. 2 menn (100%)

- **1101 førsteamanuensis:**

Kjønn:	Antall:	Prosentandel:
Kvinne	0	0
Mann	2	100
Sum	2	100

1 fast tilsett, ein med timeavtale. 2 menn (100%)

- **1108 Forskar:**

Kjønn:	Antall:	Prosentandel:
Kvinne	2	50
Mann	2	50
Sum	4	100

4 tilsette, 2 menn (50%) og 1 kvinner (50%)

- **1408 Førstekonsulent:**

Kjønn:	Antall:	Prosentandel:
Kvinne	1	100
Mann	0	0
Sum	1	100

1 tilsett, kvinne (100%)

- **1409 Sekretær:**

Kjønn:	Antall:	Prosentandel:
Kvinne	1	33,33
Mann	2	66,67
Sum	3	100

3 tilsette, 2 (66,67%) mann og 1 (33,33%) kvinne

Kjønnsdelt statistikk over arbeidstid

- **Stilling heiltid**

6 tilsette, 4 (66,67%) menn og 2 (33,33%) kvinner

- **Stilling deltid**

3 tilsette, 2 menn (66,67%) og 1 kvinner (33,33%). 3 tilsette med timeavtale; ei kvinne og to menn.

Kjønnsbalansen i organisasjonen sine utval og organ:

- **Styret:**

Styret har 7 medlemmer og 5 varamedlemmer.

- 42,86 % av medlemmene i styret er kvinner, 57,14% er menn
- 40% av vararepresentantane er kvinner, 60 % er menn

- **Læringsmiljøutvalet (LMU)**

LMU har 6 representantar i 2016 (vår)

- 50% av LMU representantane er kvinner, 50% er menn

LMU har 7 representantar i 2016 (haust)

- 57% av LMU representantane er kvinner, 43% er menn

- **Studentrådet**

Studieåret 2015-2016

Studentrådet har 3 representantar

- 100 % av medlemmene i studentrådet er kvinner.

Studieåret 2016-2017

Studentrådet har 5 representantar

- 100 % av medlemmene i studentrådet er kvinner.

I ein liten organisasjon med relativt få tilsette vil ei stilling eller eit verv utgjera mykje på statistikken. Ut i frå tala presentert ovanfor ser ein at det er ei relativt jamn kjønnsfordeling blant dei tilsette på alle nivå ved høgskulen og i HLB sine utval. Høgskulen er opptekne av å behalde likevekt mellom kjønn i både stab og verv i organisasjonen over tid.

I 2016 var det berre kvinner i studentrådet. Med få representantar i dette utvalet vil det vere naturleg at kjønnsfordeling i prosent vil variere frå år til år. Skulen har likevel fokus på å prøve å få jamn fordeling mellom kjønn i studentverv.

Høgskulen har i samråd med studentutvalet hatt gjennomgang av universell utforming av dei fysiske forholda slik at kontora og førelesningslokala kan nyttas av flest mogleg. Det har ikkje blitt gjort endringar etter denne gjennomgåinga. HLB vil gjere ein vurdering av kvart enkelt tilfelle om det er nøysamt å ta spesielle omsyn til studentar eller tilsette med nedsett funksjonsevne.

1.6 Samfunnssikkerheit og beredskap

1.6.1 Gjennomføring/revidering av ROS analyse

HLB planlegger arbeid med å opprette ROS-analyse i 2017, denne skal følgjast opp gjennom eigen handlingsplan. Det satsast og på å etablera eit styringssystem for informasjonssikkerheit.

HLB leier lokalar av Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO). I same bygg som høgskulen sitter fleire bedrifter knyta til Rogaland Landbrukspark. HLB følgjer generelle beredskapsøvingar gjennomført i regi av utleigar.

HLB har eigen drift og serviceavtale med Nordialog på servere knyta til høgskulen. Solarsoft leverer det studieadministrative systemet og Tripletex leverer regnskapsprogrammet som høgskulen nyttar. Ansvar for sikkerheita ligg hos dei respektive leverandørane av nettbaserte tenester.

1.6.2 Evaluering av kriseøvelsar

Det er ikkje gjennomført kriseøvingar i 2016.

Odd Arild Kvaløy
Styreleiar
Leif Kåre Lende
Nestleiar
Dag Jørund Lønning
Rektor
Ola Hedstein
Styremedlem
Bjørg Tysdal Moc
Styremedlem
Jofrid Torland Mjåtveit
Styremedlem
Rhys Evans
Styremedlem
Monika Birkeland
Styremedlem

Særheim, HLB 01.03.2017

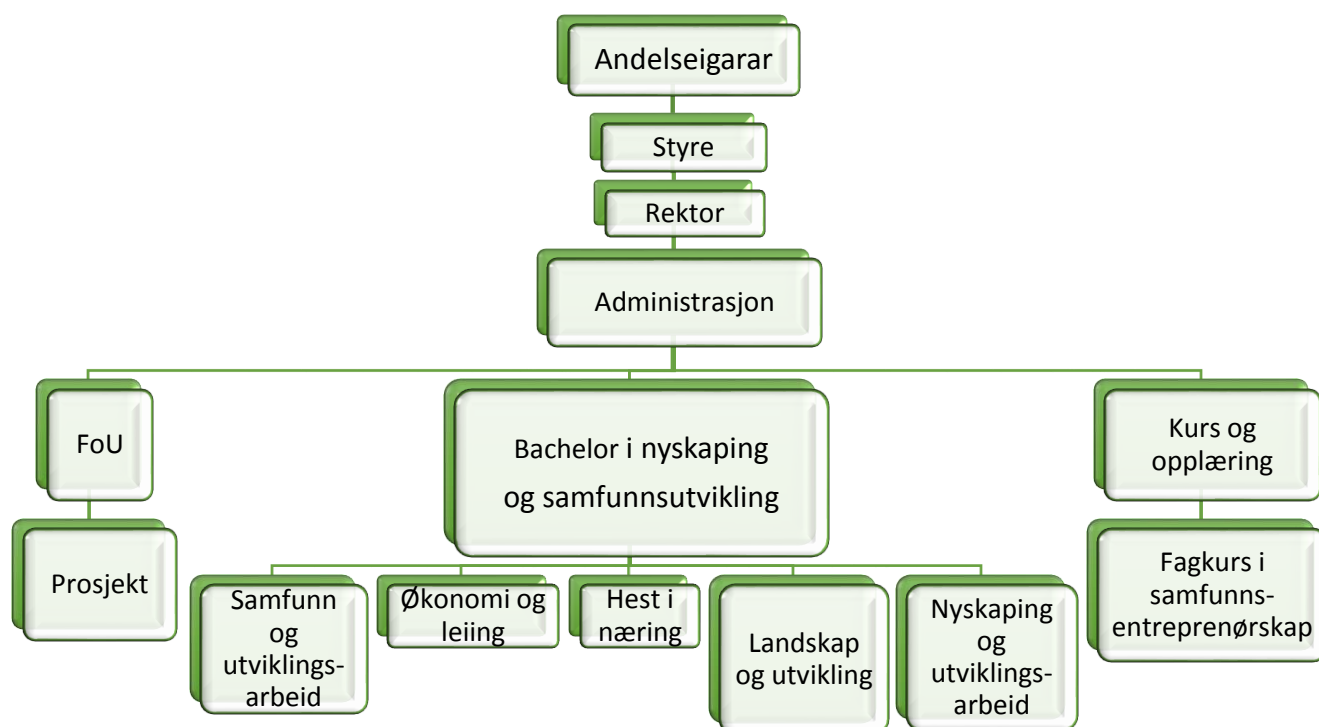
2. Introduksjon til verksemd og hovudtal

2.1 Om verksemda

Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling skal vere eit landsdekkande tilbod om utdanning og forskning tilpassa trongen til norske bygde- og lokalsamfunn.

Vårt motto er: Kunnskap for utvikling! - kunnskap som blir produsert og formidla ved HLB skal i størst mogleg grad kunna setjast i aktiv bruk i lokale/regionale utviklingsprosessar.

Organisasjonskart HLB:

2.1.2 Tilsette

Tilsette 2016

Dag Jørund	Lønning	Rektor / Professor / Studieleiar Nyskaping 1
Johan	Barstad	Forskar/Studieleiar ØK
Olav	Eggebø	Forskar/Studieleiar SU
Maria	Almli	Forskar
Rhys	Evans	Førsteamanuensis/Studieleiar LSUT, HiN
Eirik K.	Hobberstad	Organisasjonsleiar (fram til oktober 2016)
Christel Bachmann	Barbo	Studiekonsulent/informasjonsmedarbeidar
Mikkjell	Lønning	Økonomikonsulent
Berit	Skjæveland	Økonomikonsulent (fram til haust 2016)
Håvard	Teigen	Professor II – timeavtale
Daniel	De Lange	Førsteamanuensis – timeavtale
Eli-Grete	Høyvik	Forskar/Studieleiar Nyskaping 2

2.1.3 Studietilbod

I 2016 har høgskulen hatt desse studietilboda:

- Samfunn og utviklingsarbeid, modul I og II (EK I-II) (endra namn frå EK 01.07.2016)
- Økonomi og leiing I –
- Hest i Næring, modul I (HiN I) – Vår 2016 (ikkje haust)
- Landskap og Utvikling (LSUT) – Vår 2016 (ikkje haust)
- Nyskaping og samfunnsarbeid, modul I og II (NY I – II)
- Samfunnsentreprenørskap (10 studiepoeng)

2.1.4 Bemanning av kurs

År 1 BA Bygdeutvikling

Samfunn og utviklingsarbeid (SU)

Olav	Eggebø	Studieansvarleg/forelesar SU I og SU II frå haust 2015
------	--------	---

År 2 BA Bygdeutvikling

Økonomi og leiing

Johan	Barstad	Studieansvarleg og forelesar
Daniel	Lange	Delt ansvar

År 2 BA Bygdeutvikling

Hest i Næring/Landskap og Utvikling

Rhys	Evans	Studieansvarleg og forelesar
------	-------	---------------------------------

År 3 BA Bygdeutvikling

Nyskaping og samfunnsarbeid

Dag Jørund	Lønning		Studieansvarleg og forelesar
------------	---------	--	---------------------------------

Eli Grete	Høyvik		Ansvarleg delkurs NY II
-----------	--------	--	-------------------------

2.1.5 Studentrådet

Studentrådet i vårsemesteret 2016 hadde desse medlemmane:

Studieåret 2015/2016

Lovise	Hetland	Leiar	BA
Gøril Helene	Florvaag	Nestleiar	BA
Anette	Anda	Sekretær	BA
Lovise	Hetland	Styrerep. Høgskulestyret	
Gøril Helene	Florvaag	Vararep. Høgskulestyret	

Gøril Helene Florvaag

Lovise Hetland

Annette Anda

Studieåret 2016/2017

Studentrådet som blei valt haust 2016, har desse medlemmane:

Camilla	Vihovde	Leiar	BA
Nina Sjøfteland	Lie	Nestleiar	BA
Silje	Græsberg	Sekretær	BA
Monica	Birkeland	Styrerep. Høgskulestyret	

Eldbjørg	Sør-Reime	Vararep. Høgskulestyret	
Nina Søfteland	Lie	Representant STUT og LMU	
Monica	Birkeland	Representant STUT og LMU	
Camilla	Vihovde	Representant STUT og LMU	

Leder: Camilla Vidhovde

Nesteder: Nina Søfteland Lie

Sekretær: Silje Græsberg

Styrerepresentant: Monica Birkeland

Vara styrerep.: Eldbjørg Sør-Reime

Studentrådet har hatt 1 møte og handsama 5 bokførte saker.

2.1.6 Læringsmiljøutval (LMU)

LMU skal halda oppsyn med læringsmiljøet ved høgskulen.

Representantar vår 2016:

- Olav Eggebø, leiar og sekretær
- Lovise Hetland, nestleiar
- Dag Jørund Lønning, rektor
- Johan Barstad tilsett
- Lovise Hetland student
- Anette Anda student
- Gøril Helene Florvaag student

Representantar haust 2016:

- Eldbjørg Sør-Reime, leiar
- Olav Eggebø, sekretær
- Dag Jørund Lønning, rektor
- Monica Birkeland, Student
- Rhys Evans, tilsett
- Nina Søfteland Lie, student
- Camilla Vihovde, student

LMU sender rapport til styret om HLB sitt arbeid med læringsmiljøet.

LMU har hatt to møter.

2.1.7 Studieutval (STUT)

Kvart år har HLB arrangert eit felles møte for alle studieansvarlege. Dette møtet arrangerast for å evaluere kvaliteten på studieplanar og kurs. I 2016 starta HLB med å formalisera dette utvalet:

Om STUT (henta frå kvalitetshandboka):

Samansetning:

- *Rektor med representant frå administrasjonen som vara*
- *Alle studieansvarlege ved HLB*
- *To studentrepresentantar, ein skal vere medlem i studentrådet.*

Oppgåver

STUT har ansvar for:

- A) Kontrollere at studieplanane er i samsvar med studietilsynsforskrifta og dei vilkår som gjeld for akkrediteringa høgskulen har fått.*
- B) Utvikling av studieplanar (innhald og kvalitet)*
- C) Sikre at pensum og undervisning er eigna til å sikre kandidatens kompetanse i relasjon til måla i studiet.*
- D) Kontrollere at alle kurs er i tråd med bachelorgradens overordna læringsmål.*
- E) Sikre at undervisninga bygger på relevant forskning*
- F) Kontrollere at eksamens- og vurderingsformene er tilpassa undervisning og rettleiing som blir gitt og skal vere eigna for å nå måla i studiet.*

Innkalling med sakliste skal være skriftleg, og det skrivast referat frå alle møter.

Det skal heldes to møter kvart studieår (haust og vår)

Referatet skal formidlast til Studentrådet og Læringsmiljøutvalet (LMU)

STUT skal rapportere til styret minst éin gong i året gjennom Årsrapport for kvalitet i utdanninga.

Representantar vår 2016:

- Dag Jørund Lønning, rektor
- Olav Eggebø, studieieiar
- Johan Barstad, studieieiar
- Maria Amli, forskar HLB
- Rhys Evans, studieieiar

Representantar haust 2016:

- Dag Jørund Lønning, rektor
- Olav Eggebø, studieieiar
- Johan Barstad, studieieiar
- Rhys Evans, studieieiar
- Nina Sjøfteland Lie, student
- Monica Birkeland, Student

2.1.8 Studieturar

- SU 1: Studietur til Skottland. Reiseleiar Olav
- EK 2: Studietur til Hyllestad. Reiseleiar: Eli Janette Fosso/Olav Eggebø
- Nyskaping I. Studietur til Grüne Woche, Berlin. Reiseleiar: Dag Jørund Lønning
- ØK 1: Studietur til Færøyene. Reiseleiar: Rhys Evans

2.1.9 Studiesenteret

Samarbeid med studiesenteret.no gjer BA bygdeutvikling tilgjengeleg for studentar i heile landet. Sentralt i samarbeidet er visjonen om å jobbe mot ein utvida integrert modell der høgskulen, lokalt næringsliv og verkemiddelapparat kan samarbeide i eit verdiskapande nettverk.

Studiesenteret.no er eit utdanningsnettverk som pr. 1. juli 2015 organiserer 42 studiesentra i 16 fylker. Dei samarbeider med 7 ulike høgskular/universitet. Nettverket er ein nasjonal struktur for høgskuleutdanning og livslang læring. Organisasjonen er offentleg eigd. HLB har fått gode tilbakemeldingar frå både studentar, studiesenter og forelesarar.

Følgjene studiesenter deltar i prosjektet studieåret 2015/2016:

- Kongsvinger
- Tynset
- Askim
- Kragerø
- Vardø
- Hardanger
- Otta
- Sunndal
- Oppdal

Foto: Gulli Ovesen/Studiesenteret.no

Følgjene studiesenter deltar i prosjektet studieåret 2016/2017:

- Kongsvinger
- Tynset
- Askim
- Valdres
- Sunndal
- Tana

2.1.10 Marknadsføring

HLB er ein liten organisasjon med eit særst avgrensa marknadsbudsjett. Dette gjer at me må vera veldig poengterte og målretta i valet av promoteringskanalar. Erfaringa vår frå dei siste tre åra viser at «vanleg» annonsering har lite eller ingen effekt.

Det som verkar er:

1. At me er synlege i offentleg debatt og i media (redaksjonelt).
2. At studentane våre er nøgde og difor gode ambassadørar.
3. At me har ei god, oppdatert heimeside og er synlege i sosiale media.
4. Bruk av studiesenternetttverket.

Her meiner me å ha lukkast godt. HLB er, sett i forhold til storleiken vår, sær s mykje i media. Me har registrert nrmare 100 oppslag i strrre og mindre media over heile landet.

Vår utviklingsorienterte kunnskapsprofil gjer oss til ein relevant samarbeidspartner/kunnskapsformidlar i lokale/regionale utviklingssatsingar. Dette viser seg å vera sær interessant også for media.

Me får elles gode tilbakemeldingar frå studentane våre, både når det gjeld læringsmiljø og læringskvalitet. Dei tillitsvalde blant studentane rapporterer om få eller ingen negative kommentarar.

Pr 31.12.16 har HLB over 3500 følgjarar på Facebook. Det er ei auke på over 1400 frå i fjor. Frå 2015 til 2016 auka talet på følgjarar med 500, nesten ei tredobbel auke i 2016. Dette er eit signal om at HLB er samfunnsaktuelle og flinke til å formidle interessante tema.

2.2 Utvalde hovudtal

2.2.1 Studenttal

Talet på studentar på dei ulike modulane i 2015

Fag	Kode	Vår	Haust
Endringskunnskap I/ Samfunn og utviklingsarbeid I (første år BA)	EK1/SU1	6	13
Endringskunnskap II / Samfunn og utviklingsarbeid II (første år BA)	EK2 /SU2	8	15

Landskap og Utvikling	LSUT	8	0
Nyskaping I	NY I	6	9
Nyskaping II	NY II	6	1
Hest i Næring HN	HN	5	0
Samfunnsentreprenørskap	NY	19	21
Økonomi og leiling I	ØK I	8	8

2.2.2 Tilsette

HLB har i 2016 hatt 9 fast tilsette, og 3 med timeavtale. Av desse har 6 fulltidsstilling. 4 kvinner og 8 menn.

2.2.3 Eigarar

HLB er organisert som eit SA, og har pr. 31.12.16. 102 eigarar innanfor organisasjonar, næringsliv og forvaltning. Totalt 734 andeler.

2.2.4 Omsetning og statstilskot

HLB har hatt ein nedgang i omsetning på 685 000 sidan året før. Nedgangen er forklart i styrets fråsegn.

I 2016 har HLB motteke 2 315 000 kroner i statstilskot frå Kunnskapsdepartementet.

Årsresultatet viser eit lite underskot på kr. 28 605, og ein eigenkapital på 987 324 kroner.

2.2.5 Totale inntekter

Inntektene gjennom året er på totalt 6 999 934 kroner. Desse består hovudsakleg av statstilskot, studieavgift og oppdragsmidlar.

3. Aktivitetar og resultat i 2016

Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling har som mål å vera ein aktiv partnar for utvikling av kunnskap, kompetanse og entreprenørskap i Bygde-Noreg. Dette jobbar høgskulen aktivt med gjennom forskingsaktivitet og utviklingsarbeid.

HLB skal og tilby undervisning på høgskulenivå innan nyskaping og samfunnsutvikling og vere tilgjengeleg for studentar frå heile landet.

I 2016 lanserte HLB ein serie med kortare utviklingsorienterte kurs.

3.1 Sektormål 1: Høg kvalitet i utdanning og forskning

Mål for verksemda

Høgskulen for Landbruk og Bygdeutvikling (HLB) tilbyr studiar for landbruk, bygdeutvikling, etablerarar i distrikta, for rådgjevarar og tilretteleggjarar, og til dei som vil arbeida med utviklingsoppgåver i organisasjonsliv eller offentlig sektor. Undervisninga er basert på forskingsbasert kunnskap innan pedagogikk, nyskaping/entreprenørskap, bygdeutvikling, landbruks-/bygdeøkonomi. HLB legg stor vekt på *utviklingskompetanse* både i forskning og formidling, og har *Kunnskap for utvikling!* som slagord. Målsetjinga for høgskulen er å produsera og formidla *kunnskap for livskraftige bygdesamfunn*.

Studia blir gjennomførte både på heiltid og deltid, og er lagt opp slik at dei kan gjennomførast av folk som er yrkesaktive. Studentane blir tekne opp enten på grunnlag av formell studiekompetanse eller, i nokre få tilfelle, basert på godkjenning av realkompetanse. Dei fleste studentane er relativt vaksne.

Eksamensresultata og tilbakemeldingane har vore gode frå studentane som har gjennomført eitt eller fleire av studia som HLB tilbyr. Resultata er kvalitetssikra med bruk av eksterne sensorar.

Av dei studentane som startar opp, er det svært få som ikkje fullfører. Vidare er det lite stryk til eksamen.

I 2014 tok HLB imot Erasmuscharteret frå EU-kommisjonen, som ein av tre norske aktørar.

Studiar, studentar og studiepoeng

Høgskulen hadde 128 registrerte studentar i 2016 (inkludert fagkurs i samfunnsentreprenørskap). Det er ein nedgang frå 1340 produserte studiepoeng i 2015 til 1230 studiepoeng i 2016.

Det er naturleg at studiepoengproduksjonen variere litt frå år til år. HLB hadde ein oppgang frå 2014-2015. Prognosane ser lyse ut for 2017, det ei dobling av studentar på fyste år av BA nyskaping og samfunnsutvikling.

Høgskulen har i kalenderåret 2016 hatt studentar på bachelorkursa Endringskunnskap/Samfunn og utviklingsarbeid, Hest i Næring (vår), Landskap og Utvikling (vår), Økonomi og leiing modul 1 og Nyskaping. Me ser ein tydeleg tendens til at fleire studentar tek faga på fulltid. Dei aller fleste søker no opptak til HLB sin bachelorgrad.

I tillegg hadde HLB 21 studentar på den spesialkonstruerte modulen Fagkurs i samfunnsentreprenørskap, eit 10-poengskurs om det å skapa positiv endring i eit lokalsamfunn.

Fagmiljø

HLB skal vera Noregs og Skandinavias leiande fagmiljø på bygdeutviklingsfeltet.

I løpet av 2016 jobba HLB med ei rekkje forskingsoppdrag knytt til tema som dialogbasert arealutvikling, natur- og kulturbasert nyskaping, landskapsutvikling/jordvern og næringsutvikling både nasjonalt og internasjonalt. Resultat og erfaringar frå dette arbeidet er i dag trekt aktivt inn i undervisninga ved høgskulen for å sikra forskingsbasert undervisning av høg internasjonal kvalitet. HLB er nasjonalt leiande innanfor dialogbaserte utviklingsstrategiar og metodar, og leiar store pilotsatsingar på dette i fleire fylke. Høgskulen er no invitert inn i store EU-søknader på basis av denne kompetansen.

Våre internasjonale kontaktar og nettverk vart stadig vidareutvikla gjennom deltaking i ulike EU-program, COST-nettverk, EØS-program, internasjonale kunnskapsnettverk og via invitasjonar til å halda foredrag internasjonale konferansar og seminar.

Publisering og ekstern kontakt

All fagleg produksjon i 2016 er innanfor HLB si fagprofil og satsingsområde.

1. Bøker/antologiar

Rhys Evans *The new equine economy of the 21st century* blei offisielt publisert i byrjinga av 2016, men dette blei rapportert for i fjor.

2. Artiklar i fagfellevurderte tidsskrift

Ingen artiklar i 2016.

3. Interne rapportar

HLB Arbeidsrapport 1, 2016: Lokal mat for lokal utvikling. Mot Matregionen Møre og Romsdal?

4. Foredrag, media og anna formidling

HLB har hatt omfattande føredragsverksemd i 2016, hovudsakleg ved rektor Dag Jørund Lønning. Rektor har vore rundt i heile landet på ymse føredrag om lokalt demokrati, deltakande demokrati, samfunnsutvikling, landbruk og liknande. Totalt har det vore over 100 ulike oppdrag i løpet av året.

3.1.1 Kvantitativ Styringsparameter

Studieprogresjon

9 studentar starta opp på bachelorprogrammet i 2013.

- 5 kandidatar har slutta
- 1 kandidatar er framleis aktiv
- 3 kandidatar har gjennomført på normert tid

Høgskulen si undervisning er samlingsbasert, difor er det mogleg å kombinera jobb og studiar. HLB sine studentar er relativt vaksne og kombinerer gjerne utdanninga med anna arbeid. Dette er ei av grunnane til at fleire av studentane veljar å studera deltid. HLB ser likevel at ein god del av studentane gjennomfører på normert tid. Likevel er dette og den vanlegaste grunnen for at nokre av studentane våre vel å avbryte studiane, det blir for travelt å gjennomføre med jobb og familie utanom.

HLB lagar podcast av dei fleste førelesningane. På dette viset er førelesningane tilgjengelege for studentane på læringsplattforma *moodle*. Frå hausten 2017 skal HLB sjå nærmare på moglegheita for å legge ut nokre av førelesningane på nett med bilde og presentasjon (video). Fleksibiliteten dette vil gi kan bidra til å hjelpe fleire av studentane våre til å gjennomføre studiane til normert tid.

Vi har tett oppfølging og god dialog med studentane våre både under og mellom samlingane. Vi har og formelle rutinar for møte med dei valde studentrepresentantane. Det er og oppfølging av studentar i etterkant.

3.1.2 Kvalitativ styringsparameter

Organisasjonens arbeid for å sikre studentanes læringsutbytte

I bachelorstudiet i nyskaping og samfunnsutvikling skal studentane læra å sjå med nye auge på ressursane dei har rundt seg; dei menneskelege, dei naturbaserte, dei kulturelle, dei sosiale og økonomiske. Dei skal læra å ta i bruk ressursane på nye måtar og slik verta aktive utviklarar og pådrivarar i forhold til eigen livssituasjon og eige miljø.

Bachelorstudiet vil gi grunnleggjande kunnskap om utviklingsarbeid og sosial, kulturell og økonomisk verdiskaping. Høgskulen har Kunnskap for utvikling som sin hovudvisjon. I tråd med denne visjonen skal studiet synleggjera og gje grunnleggjande kunnskap om det handlingsrom me har som menneske

til å påverka framtida i positiv retning. Studiet skal stimulera til skaparglede, kreativitet og entreprenørskap, og legg difor også opp til aktivt samarbeid med forvaltning, nærings- og organisasjonsliv.

Oppbygging av Bachelorstudiet i nyskaping og samfunnsutvikling

Grada er bygt opp av studia:	Studiepoeng
Studieår 1: Endringskunnskap; grunnleggjande utviklingstenking, metodekunnskap, innføring i utviklingsarbeid	60
Studieår 3 obligatorisk: Nyskaping; kreativitet, ressursutvikling, produktframtaking, sjølvvalt bacheloroppgåve	60
Studentane kan 2 studieår velja mellom:	
Økonomi og leiing modul I	30
Økonomi og leiing modul II	30
Hest i Næring	30
Landskap og utvikling	30

Kvart av dei obligatoriske eller valfrie enkeltstudia som inngår i graden er lagt opp som to bolkar, kvar på 30 studiepoeng. BA-studiet kan såleis takast på deltid med 30 studiepoeng pr. år, eller som heiltidsstudium med 60 studiepoeng pr. år. Avhengig av arbeidsinnsats vil såleis heile graden kunna gjennomførast innanfor ein periode på 3 til 6 år. Undervisninga er organisert i samlingar ein eller to gongar i månaden frå september til juni.

Utanom kurset Økonomi og leiing blir mappeevaluering nytta som vurderingsform i alle kurs. Dette sikrar at studentane jobbar jamt med faga heile semesteret. Det er oppgåver mellom alle samlingar slik at studentane får tilbakemelding frå studieansvarleg gjennom heile studieåret. Kurset Økonomi og leiing vil og nytta mappeevaluering frå studieåret 2016-2017.

Bacheloroppgåva er på 20 stp. og er lagt til siste semester i det tredje studieåret (Nyskaping). Den skal vera eit sjølvstendig utviklingsrelatert arbeid som synleggjer at studenten har kunnskap om og forståing av verdiskapingsprosessar og kjeder/nettverk frå ide til produkt/tiltak/verksemd. Arbeidet skal og synleggjera at studenten har grunnleggjande kunnskap om datainnsamling og forskingsmetode. Studenten får utnemnt personleg rettleiar innanfor fagstaben ved HLB.

HLB er involvert i ei rekkje forskings- og utviklingsoppgåver knytt til nyskaping, entreprenørskap og bygde-/samfunnsutvikling. Høgskulen legg stor vekt på å involvera BA-studentar aktivt i fou-arbeid der dette er mogleg. Slik involvering gjev brei tematisk kunnskap og utvida kjennskap til forskingsmetode.

Forsrkingskvalitet på institusjonens satsingsområde

HLB skal vera det viktigaste akademiske kunnskapsmilj et for bygdeutvikling i Noreg. HLB skal ha eit fagmiljø av internasjonalt format. For augeblinken er det ingen samanliknbare miljø i Norge.

Alle aktive forskingsprosjekt er knytt til satsingsområde innan fagretninga v r. Me har fokus på framifrå kvalitet på vårt arbeid, som reflekterast i særs gode resultat og tilbakemeldingar i v re prosjekt.

Høgskulen er mest retta mot aksjonsforskning, og har difor ikkje fullt så mange publikasjonspoeng   vise til, men har ei brei portofolio av prosjekt knytt opp mot næringsliv i Noreg og utlandet. Dei mest relevante resultatindikatorane v re er difor dekking av prosjekt i media, som har vore omfattande¹. Prosjektaktivitetane vore har fått mykje merksemd, og har ført til debatt om tema me satsar på.

Samspel mellom forskning og utdanning

Høgskulen har ein tett samanheng mellom forskning og utdanning, der alle f relesarane v re er aktivt involverte i fleire prosjekt. Dette blir formidla direkte til studentane, d  mykje av vårt pensumstoff er basert på eigne forskingsarbeid. Studentane har hatt moglegheit til   delta direkte i prosjekta v re, for   gi dei erfaring med prosjektarbeid innan v re fagområda. Ved studentdeltaking gir me dei praktisk retta kompetanse, som byggast opp av teoretisk kunnskap fr  førelesingar.

Me har eit formelt krav om at alle førelesarar skal drive med forskning, for   fremme kompetanse i staben. Me held heile den faglege staben oppdatert på aktive prosjekt, samt gir dei moglegheit til   vere med på v rking av prosjektet.

Utvikling av fagmiljøet v rt skjer ved stor oppdragsverksemd.

Deltaking i Horisont 2020 og Erasmus+

Førebels har ikkje skulen fått prosjekt i Horizon 2020, eller Erasmus+. Me har del av ein omfattande Horizon 2020-søknad i løpet av 2015, men fekk ikkje tildelt prosjektet. Me jobbar i 2016 fram mot akkreditering som høgskule, for   kunne søke prosjektmidlar gjennom SIU og Erasmus+.

¹ <http://www.deltaking.no>

3.2 Sektormål 2: Forsking og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling

Høgskulen formidlar kompetanse som er direkte retta mot verdiskaping og omstillingsprosessar. Kompetanse innan bygdeutvikling og nyskaping er særskild relevant for eit næringsliv i nedgang. Både forskning og utdanning ved HLB er utviklingsorientert, og handlar om at ein skal byggje vidare på dei ressursane ein allereie har, å kunne sjå dei i eit nytt ljus.

HLB lanserer deltaking.no

I tråd med HLB si samfunnsoppgåve om å vere ein sentral kunnskapsleverandør for levande og livskraftige lokalsamfunn har forskingsmiljøet hos oss leia fleire prosjekt rundt stad- og næringsutvikling/verdiskaping. Utvikling må skje frå grasrota, gjennom dialog og mobilisering. Høgskulen har spesialisert seg på å bruka metodar som dialog, mobilisering og brei deltaking på tvers av interessegrupper og sektorar for å få til berekraftig utvikling.

HLB har særskilde gode erfaringar og har fått positive tilbakemeldingar på denne tilnærminga i prosjektarbeid. Dette har resultert i utvikling av deltaking.no, ein portal som presenterer HLB sin fagprofil og tilnærming til utviklingsarbeid, prosjekt, verktøy og arbeidsmetodar. Her presenterer høgskulen og ei rekke kortare kurs for alle som driv med utviklingsarbeid. Kursa er utvikla av dei fagtilsette ved høgskulen.

Deltaking

[Hjem](#)[Å delta](#)[Oss](#)[Kurs](#)[Litteratur](#)[Kontakt oss](#)[Bokhandel](#)

**De som får ansvar
tar ansvar**

Vi jobber for reell involvering og deltaking i lokale utviklingsprosesser

Forskings- og utviklingssatsingar 2016

Følgjande prosjekt har vore aktive:

1. Samarbeid om bygdeutvikling i Tsjekkia

HLB samarbeider med Charles University i Praha om fleire kurs med fokus på bygdeutvikling.

Prosjektleiari ved HLB er Rhys Evans

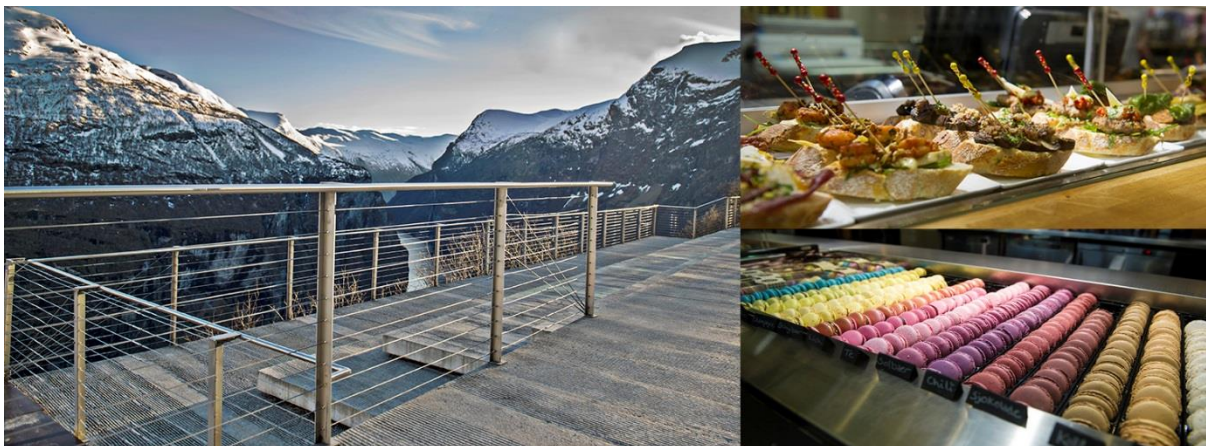
2. Plansmie Ågotnes

Plansmia er eit utviklingsverktøy for å gjere Ågotnes til eit attraktivt og berekraftig lokalsenter i Nordre Fjell. Kommunen vil med dette prosjektet leggje til rette for brei medverking, og skape eit godt fundert kunnskapsgrunnlag som sikrar at Ågotnes utviklar eit attraktivt lokalsenter for bebuarar, tilflyttarar, arbeidspendlarar og den lokale, regionale og internasjonale maritime næringsklynga som er lokalisert der.

HLB bruker metodar som dialog, mobilisering og brei deltaking på tvers av interessegrupper og sektorar for å få til berekraftig utvikling. HLB bruker og digitale arenaer i dette prosjektet for å styrka dialogen utover samlingane.

Prosjektleiari: Dag Jørund Lønning

3. Mat i Møre og Romsdal

Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling leiar arbeidet med å laga eigen strategi for lokalmat og reiseliv i Møre og Romsdal. Både blå og grøn sektor er kopla på denne storsatsinga som er nyskapande og unik i norsk samanheng.

Fokus i Norge har i stor grad vore på det enkelte produktet og den enkelte produsenten, men det som kjenneteiknar store matregionar ute i Europa, er tydeleg forankring i levande lokal kunnskap og matpraksis. Det er denne forankringa som gjer det spennande å besøka ein slik region. Som turistar søkjer me aktivt etter dei stader dei lokale et, etter den lokale maten og den lokale kunnskapen.

Møre og Romsdal fylke først her i landet med ambisjon om å utvikla ein heilskapleg regional strategi for korleis lokalmat og reiseliv kan koplast betre saman. Fylkeskommunen og den regionale partnerskapen er oppdragsgjevar/prosjekteigar.

I prosjektet jobbar ein både med å hente kunnskap frå vellukka prosjekt andre stader, evaluera tidlegare satsingar i Møre og Romsdal, kartleggja eksisterande lokalmatproduksjon i fylket og aktivt motivera til / leggja til rette for at denne kan auka. Lokalmat frå både blå og grøn sektor skal koplast mot små og store aktørar i reislivsnæringa i fylket.

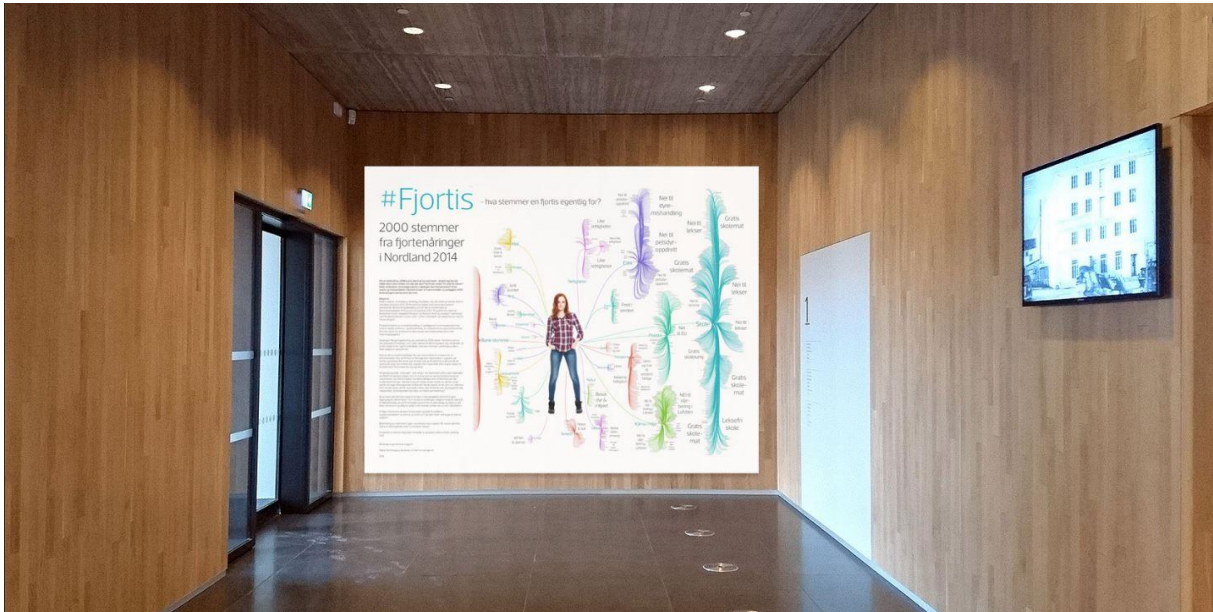
HLB vil legg stor vekt på brei involvering, og tydeleg forankring i lokal kunnskap, tradisjon og aktivitet. Skal ein lukkast med ein heilskapleg regional utviklingsstrategi for lokalmat, er det mange ulike aktørar som må inkluderast og trekkjast fram. Dette gjeld sjølvstendig den som produserer og den som står for sal, men desse støttar seg på lokal kunnskap, på nyskapande og kreativ bruk av lokal ressursar, på historieforteljarane, på alle dei som produserer og vedlikehald det lokale/regionale kulturgrunnlaget og særpreget som gjev tilleggsverdi til lokalmaten. Det er også viktig å sjå breitt på kundegrunnlaget: både fastbuande, fritidsbuande og tilreisande er potensiale kundar og brukarar av lokalmat.

Prosjektet skal aktivt søkja etter fellesverdiar, verdiar som kan gje mange ulike enkeltprodukt både frå landbruk og fiskeri tydelegare lokal/regionale identitet. Internasjonal forskning viser at slik identitet er viktig både ut i marknaden, og som mobiliseringsgrunnlag for å få med fleire produsentar.

Prosjektleder: Dag Jørund Lønning

4. #Fjortis

Kva bryr fjortiser i Nordland seg egentleg om? Kva vil dei? Kva ønsker dei seg mest av alt?

Med prosjektet [#fjortis](#) blei 2000 fjortenåringar i Nordlands usensurerte ønsker samanfatta og synleggjort i ein spennande utstilling i Stormen Bibliotek.

Prosjektleiari: Maria Almli

5. Ny giv i gamle drivhus

Teknologiske nyvinningar og store omveltingar i veksthusproduksjonen i Rogaland, gjer at mange drivhus står tomme. Når husa forfell, påverkast opplevinga av kulturlandskapet negativt.

Dette er eit utviklingsprosjekt der ein set fokus på dei tomme drivhusa: Finst det alternative bruksområde for desse? Kva er erfaringane med å ta i bruk tomme drivhus til nye næringsaktivitet? Prosjektet har som føremål å setja i gang lærings- og utviklingsprosessar som kan leia fram til nytt liv i tomme drivhus

HLB jobber i første omgang med kartlegging av alle tomme veksthus i Rennesøy med spørsmål om kvifor "ditt" veksthus står tomt.

6. Frå Villmark til spisebord

Norges Jeger- og Fiskerforbund ønsker å auke fokus og verksemd på viltet som unik matressurs i det norske samfunnet. Dette til glede og nytte for dei involverte aktørane – jegerar , grunneigarar, næringsaktørar innan ivaretaking, distribusjon og tillaging, og alle andre som ønsker å nyte dei fantastiske viltmåltidene på best mogleg måte.

Per i dag meiner vi det er for lite fokus og liten innsats i Norge med omsyn til å nytte viltressursane optimalt. Vi haustar årleg inn 8 – 9 millionar kg viltkjøtt, noko som gir 30 – 40 millionar viltmiddager. Førstehands kjøttverdi er på rundt 1 milliard kroner.

I dette prosjektet kartleggast fakta, moglegheiter og utfordringar med omsyn til å nå målsettingane. Eit slikt forprosjekt ønsker vi skal konkludere med kva som bør gjerast, og av kven, for å oppnå ein betre utnytting av Norges unike viltressursar i årene framover.

Endelegsmål for prosjektet:

- Sørge for en optimal ivaretaking av viltet frå felling skjer, både hos jegerane og de vidare aktørar i næringskjeda.
- Bidra til positive ringverkingar av jakta og viltet i samfunnet, spesielt gjennom småskala, lokal næringsutvikling, med utgangspunkt i foredling og distribusjon av vilt.
- Påverke til meir bruk av økologisk, kortreist mat blant forbrukarane.
- Auke dei positive haldningane til jakt hos den ikkje-utøvande del av samfunnet ved å fokusere meir på viltet som ei unik matressurs.

Prosjektleder: Maria Almli/Johan Barstad

7. Bjerkreimsvassdraget som utviklingsarena

Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling har teke initiativ til å utgreie Bjerkreimselva som brei bygdeutviklingsarena. Prosjektet fokuserer på elva og nærliggande område som ressurs for økonomisk, sosial og kulturell verdiskaping. Aktivitetane i prosjektet inneheld blant anna synleggjering av eksisterande og framtidig verdiskapingspotensial, mobilisering og involvering av bygda og identifisering av nye produkt og tenester med utgangspunkt i elva.

Prosjektleder: Dag Jørund Lønning

8. Folkehelseevaluering

Hlb har i oppdrag frå fylkeskommunen i Rogaland ansvar for ei følgeevaluering av prosjektet:

Nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse (eit tre-årig nasjonalt prosjekt).

Nærmiljøprosjektet Hovudmål:

- Gode nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse.

Delmål:

- Betre kvalitative utfordringsoversikter på folkehelseområdet som kunnskapsgrunnlag for kommunale plan- og vedtaksprosesser.
- Betre kunnskap om kva som bidrar til livskvalitet og trivsel, og om korleis folk har det i lokalsamfunna.
- Utvikling av egnande metodar i medverksarbeidet.
- Legge grunnlag for konkrete tiltak i samsvar med lokale folkehelseutfordringar.
- Tilrettelegging for kompetansebygging med regionale utdanningsinstitusjonar om nærmiljø og lokalsamfunnskvaliteters betydning for folkehelse.

Målgruppe: Befolkninga

HLB ska levera to delrapportar og ei sluttrapport.

9. Jordboka

Prosjektet skal leie fram til den første populærvitskaplege og allment retta boka på norsk om den levande matjorda. Boka skal mellom anna ta for seg biologiske og kulturhistoriske sider ved matjorda, status for verda sine jordressursar, og miljø- og klimautfordringar knytte til jorda og utnytting av jord som produksjonsressurs. Målgrupper er i første rekke allmennmarknaden, men og aktørar innanfor landbruket.

Forfattar/prosjektleder: Dag Jørund Lønning

10. Barn i landbruket

Forprosjektet *Barn i landbruket* har som mål å etablere en kunnskapsoversikt på feltet, samt utforme et større forskingsprosjekt som skal kartlegge barns deltaking i norsk landbruk i dag. Dette skal gjerast i nært samarbeid med næringa sjølv, fagorganisasjonar, relevante forskingsmiljø og andre aktørar med interesse for temaet. HLB inviterer til bred dialog i prosessen, slik at problemstillingar og metodar i hovudprosjektet skal bli mest mogleg relevant og målretta. Forprosjektet er finansiert av Landbruksdirektoratet, Nordland Fylkeskommune, Nordland og Steigen Bondelag, og skal vere ferdig 01.04.2016.

Prosjektleder er Maria Almli

11. Kurs: Fagkurs i samfunnsentreprenørskap

Fagkurs i samfunnsentreprenørskap vil me gje ei grunnleggjande innføring i teoriar, metodar og strategiar for korleis potensielt effektive og vellukka lokalutviklingsprosjekt kan etablerast. Alle tema vil vera bygde opp som eit samspel mellom relevant teori og konkrete strategiar og metodar for lokal mobilisering og stad/næringsutvikling. Tematisk skal det vera ein naturleg samanheng i kurset der

deltakaren gradvis skal verta i stand til å kunna setja eigen stad og denne sine ressursar inn i ei utviklings- og framtidsorientert ramme.

Kurset er gjennomført i Bokn og i Hordaland i løpet av 2016, og vil helde fram inn i 2017.

Prosjektleder: Dag Jørund Lønning

12. Kurs: Inn-på-tunet

HLB er i samarbeid med Inn på Tunet Nettverket i Møre og Romsdal om utvikling av kurs. HLB vil ta utgangspunkt i samfunnsentreprenørskapskurset (som HLB allereie tilbyr). I dette samarbeidet utviklast det eit skreddarsydd tilbod til inn-på-tunet brukarar som fokuserer på dei faglege og praktiske utfordringar IPT-tilbydarar vil møte. Kurset vil ha same overbygning som Samfunnsentreprenørskapskurset.

Prosjektleder: Johan Barstad

13. Makebyte fase 1

Høgskulen har vore leiar for eit pilotprosjekt om makebyte (flytting av jord) på Jæren. I samarbeid med ei rekkje aktørar har me brukt dialog som verktøy for å kome fram til løysingar som kan komme alle involverte aktørar til gode.

Prosjektet resulterte i ei erklæring om bruk av makebyte, som blei presentert til media og politikarar i slutten av 2016.

Prosjektleder: Dag Jørund Lønning

3.2.1 Kvantitativ Styringsparameter

Samfunnsrelevans

HLB har for 2016 hatt oppdragsinntekter på 3 583 000 kroner. Nok ein gong har me særskilt høgt oppdragsopptening i forhold til talet på faglege årsverk.

I 2016 har HLB hatt 5,1 faglege årsverk, som tyder ei gjennomsnittleg opptening på rundt 700 000, til tross for at ein av dei fagleg tilsette har vore sjukemeldt i halve 2016. HLB har blitt ein viktig fagleg partner både regionalt og nasjonalt, og vil helde fram med å aktivt søke etter nye oppdrag.

3.2.2 Kvalitativ Styringsparameter

Samfunnsrolle

HLB er landets einaste integrerte fagmiljø for bygde- og lokalsamfunnsutvikling. Både forskings- og utdanningsarbeidet har stor lokal og regional relevans. Høgskulen er aktivt inne som utviklingsaktør i ei rekke lokale/regionale satsingar, og våre studentar er leiande endringsaktørar i eigne heimbygder.

HLB jobbar direkte inn mot lokale aktørar, samt kommunar og fylkeskommunar i vår oppdragsaktivitet. Då dei fleste prosjekta våre er finansierte av desse partane, har me eit nært forhold til lokalt næringsliv, og regionale aktørar. Me har fått ein leiande rolle knytt til våre faglege satsingsområde i regionen.

Satsinga i Nord gir HLB betre moglegheit til å auke forskingsaktiviteten utover vestlandsregionane.

3.3 Sektormål 3: God tilgang til utdanning

HLB samarbeider no med studiesenteret.no om alle ordinære BA-kurs. Samarbeidet skal gjere bachelorgrada i nyskaping og samfunnsutvikling tilgjengeleg for studentar i heile landet. Sentralt i samarbeidet er visjonen om å jobbe mot ein utvida integrert modell der høgskulen, lokalt næringsliv og verkemiddelapparat kan samarbeide i eit verdiskapande nettverk.

3.3.1 Kvalitativ Styringsparameter

Studiesenteret organiserer 41 studiesentra og har lokalar og ressursar tilgjengeleg i 16 fylker. Organisasjonen jobbar for at distrikts-Noreg skal ha same utdanningstilbod som dei store byane. Studiesenteret.no er offentleg eigd og har eit ikkje-kommersielt formål.

Samarbeid med Studiesenteret.no gir moglegheit til å skape små studentfellesskap der studentane bur og leggjar til rette for å nytte lokalsamfunnet sitt i oppgåver og case. HLB utdannar menneske til å sjå med framtidsauge på ressursane rundt seg og utviklingspotensialet i sitt eige miljø. Det er eit viktig poeng for høgskulen å få med studentar frå heile landet. På denne måten kan studentane lære av kvarandre, la seg inspirere, utveksle erfaringar og få verdifull kunnskap om utfordringar og tiltak som finnes rundt i bygdene.

HLB har fått gode tilbakemeldingar frå både studentar, studiesenter og forelesarar. Difor ønskjer høgskulen å fortsette med dette tilbodet i framtida og. Bachelorstudentane deltar i undervisninga frå sitt lokale studiesenter. I tillegg er det mogleg å skapa små studentfellesskap og bruke lokalsamfunnet i oppgåver og case.

Følgjende studiesenter deltar i prosjektet i 2016:

- Hardanger
- Vardø

- Tynset
- Oppdal
- Kongsvinger
- Sunndal
- Selbu
- Kragerø
- Moss
- Otta
- Askim

Høgskulen har gode erfaringar med denne typen fleksibel utdanningstilbod. Hovudutfordringa har vore å inkludera studiesenterstudentane i det sosiale klassemiljøet. Høgskulen har løyst dette med å leggje studieturane så tidleg som mogleg i semesteret slik at studentane får eit fysisk møte i starten på studieåret. Dette har fungert godt og skulen har fått gode tilbakemeldingar frå studentane.

3.4 Sektormål 4: Effektiv, mangfaldig og solid høgare utdanningssektor og forskningssystem

Kunnskap som blir produsert og formidla ved HLB skal i størst mogleg grad kunna setjast i aktiv bruk i lokale/regionale utviklingsprosessar. HLB satsar og på internasjonale prosjekt.

3.4.1 Kvalitativ Styringsparameter

Langsiktig økonomisk planlegging

Budsjettet til HLB skal reflektere vår satsing på forskning og utdanning, der målet er ein berekraftig og solid økonomi som kan støtte opp om våre aktivitetar. Me har likevel relativt låg omsetning, og jobbar hardt mot å byggje opp den økonomiske situasjonen for å gjere rom for utvikling av stab og kapasitet for forskning/utdanning. Vårt regionkontor i Steigen (som opna 2015) er ein del av våre langsiktige satsing, der me ser for oss å utvide vår rolle som hovudsakleg regional aktør, til å bli ein nasjonal aktør innan forskning.

Solide fagmiljø

HLB har spissa fokus på dei områda me er gode på, og vil halde fram med å byggje staben innan dei områda. For augeblikket har me ingen planar om å utvide vårt faglege fokus, då me ønskjer å styrke eksisterande satsing.

3.4.2 Kvantitativ Styringsparameter

Kjønnsbalanse i faglege toppstillingar

I 2016 var det ingen kvinner tilsett som dosent eller prosessor ved skulen. HLB har ingen midlertidig tilsette.

Effektivitet i utdanning

Sjølv om me har få fagleg tilsette, har me kapasitet for auka studenttal. Det er rapportert 20,83 60-studiepoengseinheiter for 2016, som gir eit gjennomsnitt på 245 studiepoeng per fagleg tilsett.

3.5 Midlar tildelte over kap. 281

HLB har ikkje motteke tiltaksmidlar over kap. 281. Vårt einaste tilskot er ordinært statstilskot (kap. 260).

4. Styring og kontroll i verksemda

4.1 Vurdering av internkontrollen

Vår vurdering er at høgskulen har god styring og kontroll. HLB er ein liten og gjennomsiktig organisasjon med to oppdrag; utdanning og forskning.

Utanom dei formelle organa og utvala er det god kommunikasjon mellom både leiinga, forskarane, forelesarane og administrasjon. Alle tilsette sitt på same gang (både fagstab og administrasjon) og det er dagleg kontakt mellom alle ledd.

I samanheng med arbeidet som starta i 2012/6 med utvikling og forbetring av HLB sitt kvalitetssikringssystemet, har høgskulen definert og formalisert fleire utval og kommunikasjonsarenaer:

1. LMU- Læringsmiljøutvalet

Sjå skildring i punkt 2.1.6.

2. KALV - Utval for Kompetanse, administrasjon, læring og vurdering (tidlegare administrasjonsmøter)

Alle tilsette ved HLB samlast månadleg. Dette er ein arena som gir alle tilsette moglegheit til å komme med orienteringar og innspel. Faste punkt på møtet er:

- Orientering frå rektor
- Akkvisisjon
- Oppfølging/orientering om aktive prosjekt
- Studia/forelesningar

3. STUT - Studieutvalet (Nytt i 2016)

Beskrive i punkt 2.1.6

4. KU - Kunnskapsutvalet (planlagt i 2016, startar opp i 2017)

KU er eit utval som synleggjer og drøfter kor HLB er i dag og kva retning høgskulen skal jobbe mot.

KU har som ansvar å:

- Kartlegge kunnskapen vi har
- Komme med innspel til aktuelle kunnskapstema
- Legge en kunnskapsstrategi for det kommande året

Samansetning KU:

- Rektor
- Alle studieansvarlege ved HLB
- Representant frå administrasjonen

Styreleier inviterast og på møta.

Det skal heldes minst eit møte kvart år. Møtet blir lagt til haust.

Det skal leggst ved rapport frå KU i *Årsrapport for kvalitet i utdanninga*.

Høgskulen følgjer elles gjeldande lovar og reglar for private høgskular.

5. Vurdering av framtidsutsikter

5.1 Framtidige planar

I 2017 planlegg HLB å fortsette arbeidet med ei internasjonal masterutdanning innanfor bygde-/samfunnsutvikling. Høgskulen registrerer stor etterspurnad etter eit slikt tilbod.

Med eit stort behov i samfunnet for omstilling satsar HLB på å gjere kunnskap om involvering og deltaking i utviklingsprosessar tilgjengeleg for både offentleg og privat sektor. Som kunnskapsleverandør på nyskaping- og utviklingsfeltet skal HLB vere aktive formidlarar av både kurs og forskning til offentleg og privat sektor.

5.1.1 Risikovurdering

Risiko:	Tiltak:
Sviktande oppdragsinntekter HLB er avhengig av at alle fagtilsette hentar inn prosjektmidlar.	HLB held fokus på akkvisisjon og på at alle fagtilsette aktivt søkar på forskingsmidlar, både kommunale, regionale, nasjonale og internasjonale. Det heldes faste møter (kvar månad) der alle tilsette har ein gjennomgåing av akkvisisjon. Alle fagtilsette har sjølvstendig ansvar for å skaffe oppdragsinntekter, men det er likevel viktig med eit forum der fagmiljøet samlast og har ei kunnskapsutveksling og idémyldring rundt framtidige oppdragsmulegheiter. Dette gir også ein god oversikt over søknadsaktivitet og at den heile tida er i tråd med HLB sitt samfunnsoppdrag.
Regional nedgang i nærområde	HLB satsar på å driva meir oppsøkande oppdragsverksamdom. I tillegg til å søkja på utlyste

Den regionale nedgangen i nærområde kan påverke både studenttal og oppdragsinntekter fra privat næringsliv. Statistikken viser at flere studenter søker seg til utdanninger som gjør jobb i det offentlige, til dømes innen helse og utdanning	prosjekt skal HLB sjå moglegheiter i både privat og offentlig sektor og aktivt presentere sin kompetanse der den er relevant. HLB utdannar endringsagentar, utviklingskompetanse er nøkkelordet i bachelorgrada vår. Dette er viktig kunnskap i nedgangstider og derfor er det viktig at HLB er synlege på arenaer der omstilling er tema. HLB har kjørt marknadsføringskampanje i sosial media med dette som tema. HLB har også delteke på messer som har fokus på utdanning, moglegheiter og arbeid i ei tid for omstilling.
Lite kjent studietilbud HLB er ein liten aktør med relativt få studenter.	HLB arbeidar kontinuerleg for å synleggjer studietilbudet ved HLB. Blant anna brukar høgskulen studiesenternettverket aktivt for å gjere høgskulen meir synleg nasjonalt. HLB presenterer studietilbudet på relevante messer og sender ut marknadsføringsmateriell til aktuelle aktører (t.d. vidaregåande skular og karrieresenter i området). Det er og fokus på å vere synlege i media for å gjere kunnskapsmiljøet ved HLB enda meir kjent. Med over 3000 følgjarar på Facebook når høgskulen ut til mange. Dette er ein viktig kanal for å marknadsføre studietilbudet. HLB jobbar aktivt for å stadig vere meir synlege i sosial media. Bevisst fokus på god oppfølging og tilrettelegging for eksisterande studenter er og viktig for å gjere HLB meir kjent og attraktive. Med relativt få studenter kan HLB følgje kvar enkelt tett opp. Dette er viktig for at eksisterande studenter vil anbefale studiane til potensielle søkarar.
Studietilbud som ikkje «automatisk» gir jobb	Studieleiarar har ansvar for å forberede studentane på å «selje inn» utdanninga til potensielle arbeidsgivarar. Det skal satsast endå meir på dette på år 3 av bachelorutdanninga i framtida. Entreprenørskap har og fokus i utdanninga. Fleire av studentane våre er i gong med/planleggar eigne føretak. Utdanninga gjer gode verktøy for å lukkast med dette.
Få tilsette ved HLB	HLB jobbar aktiv for auke i både oppdragsinntekter og studenttal. Om høgskulen lukkast med dette vil det gje

	moglegheit å auke talet på tilsette. Arbeide med dette er beskrive i tiltaka ovanfor.
--	---

5.1.2 Presentasjon av styret sitt vedtekne budsjett

	Budsjett 2017	Budsjett 2016	Regnskap 2016	Regnskap 2015
Driftsinntekter				
Studieavgift	850 000	1 000 000	813 000	983 100
Statstilskudd	2 600 000	2366 000	2 315 000	2 669 000
Prosjektinntekter	3 500 000	4 150 000	3 543 000	3 691 354
Andre inntekter	145 000	165 000	329 000	247 636
Sum driftsinntekter	7 095 000	7 681 000	6 999 934	7 685 827
Driftskostnader				
Innleid undervisning, kurskostnader	170 000	120 000	305 491	282 940
Bidrag samarbeidspartnere, prosjekter	390 000	400 000		420 100
Personalkostnader	4 674 471	5 314 112	4 751 645	5 280 574
Avskrivninger	100 000	100 000	75 780	58 176
IKT	400 000	310 000	447 000	344 319
Regnskap og revisjon	40 000	75 000	82 000	211 012
Reklame, markedsføring	150 000	200 000	220 000	107 853
Reise, diett	550 000	145 000	709 000	276 227
Andre kostnader	600 000	340 000	399 824	790 744
Sum driftskostnader	7 074 471	7 544 112	6 990 740	7 664 092
Driftsresultat	20 529	136 888	7 962	21 734
Netto finans	4956	20 000	- 37 799	-509
Resultat før skatt	25 485	157 000	-28 605	21 225
Skattekostnad	0	0	0	0
Årsresultat	25 485	156 888	-28 605	21 225

Budsjettverknader av prioriteringar

Etter at HLB har budsjettert med overskot på over 100 000 i nokre år, og dette ikkje har blitt oppfylt, har me bestemt oss for å kutte kostnader og forventta oppdragsinntekt. Det er òg uvisst om masterprogrammet kan starte opp i 2017, slik at studieavgift er budsjettert med berre ordinære studentar.

Som styret skriv i sitt fråsegn, er målet om auka oppdragsverksemd for 2017 først og fremst eit grep for å styrke økonomien i 2018 – og som konsekvens av at eit årsverk går ut i barselpermisjon i 2017. Då mange av prosjekta våre går over fleire år, blir det no vektlagt at arbeidet inntektsførast over lengre periodar enn det har vore til no. Den faglege staben har måtte jobbe særst hardt for å oppnå eit akseptabelt resultat i 2016, og me ser at me må arbeide meir målretta mot å skape eit berekraftig økonomisk grunnlag for vidare fagleg og administrativ drift. Dette skjer i første runde med kostnadskutt, og etter kvart sterkare press på både utdanningsverksemd og oppdragsverksemd.

5.2 Utdanningskapasitet

HLB tilbyr ei bachelorgrad og har ingen planar om å utvide i bredda. Denne utdanninga er eit viktig bidrag til HLB si samfunnsoppgåve; å vere ein kunnskapsaktør og bidra til ei berekraftig utvikling av bygde- og lokalsamfunn. Fokus ved HLB er å ha eit spissa fagmiljø på nettopp dette område. Dersom høgskulen skal utvide studieprogram blir det i form av ei mastergrad innan same fagområde.

Det er fleire faktorar som påverkar moglegheit til auke av talet på studieplassar:

Alle våre førelesarar er involvert i forskingsprosjekt, dette er naudsynt både for å få tilstrekkeleg med oppdragsinntekter til drift, og for at institusjonen skal sikre kvalitet i utdanninga ved å gje studentane oppdatert og samfunnsrelevant kunnskap. Dette legg ei naturleg avgrensing på studenttalet og kor mange studentar som er mogleg å følge opp.

Førelsningsrommet ved høgskulen har ei avgrensing på 12 studentar som kan delta lokalt på klepp. Samarbeidet med studiesenteret.no gjer det likevel mogleg å at fleire studentar kan delta via videokonferansesystem. Talet på studentar kan førebels ikkje overstige 20 pr. klasse, dette heng saman med kapasitet hos studieleiarar sett i samanheng med oppfølging av studentane.

Ved auka statstøtte kunne ein frigjere meir ressursar til førelesningsaktivitet, utviding av førelesingslokalar og teknisk utsyr slik at skulen kan køyre kurs parallelt.

6. Førebels årsrekneskap (inkl. leiingskommentar)

Førebels årsrekneskap med nøkkeltal kan lastast ned frå DBH sine nettsider.

Sjå her for førebels årsrekneskap med nøkkeltal:

http://dbh.nsd.uib.no/statistikk/dokumenter_htmlRapport.action;jsessionid=ABFBCB994C0FB79C824EC385C95A0BA8?undermeny=statistikk_dokumenter&tabellId=411&fraAar=2012&tilAar=2016&sektorKode=2&valgtArstall=2016

Leiingskommentar er tilgjengeleg her:

http://dbh.nsd.uib.no/statistikk/dokumenter_htmlRapport.action?undermeny=statistikk_dokumenter&tabellId=408&sektorKode=2&valgtArstall=2016

Endeleg årsrekneskap med revisorsberetning vil leggjast ut på nettstaden www.hlb.no – under «Om HLB».